Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

№ 20 (331)
19 травня 2011 р.

За Вкраїну, за волю, за нас –
Ви життя своє юне віддали,
Ваш святий смолоскип не погас
Ви навіки леґендами стали.

Євгенія ЛЕЩУК

(Чит. стор. 2)

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

РЕЗОНАНС

А ЩО БУЛО В ДОНЕЦЬКУ?

Донецька обласна організація Партії реґіонів виступила з приводу подій, що сталися у Львові 9 травня і «...рішуче засудила дії політичних сил, направлені на розпалювання міжнаціональної ворожнечі, дестабілізацію політичної і соціальної ситуації в країні, ревізію історичної пам'яті народу...»

В цій заяві навіть натяку немає на засудження дій, що стались 9 травня 2011 року в Донецьку на червоному марші з портретами Сталіна до монумента «Твои освободители, Донбасс» у парку Ленінського комсомолу, очоленому чільними діячами донецької влади, оповитими царськими георгіївськими стрічками: головою Донецької ОДА Анатолієм Близнюком – заступником голови ОО ПР та Донецьким міським головою Олександром Лук'янченком – головою МО ПР.

Саме в цей час Президент України Віктор Янукович на Майдані незалежності обіцяв, що дамо «відсіч всім, хто прагне погрітися в кривавому багатті». А в його рідному Донецьку колишні десантники СССР кидають під ноги колоні й несамовито топчуть чорно-червоний прапор Конґресу Українських Націоналістів, прапор з яким не одне покоління патріотів України боролось з різними окупантами за незалежність своєї держави. Ця аморальна провокація відбувалась на очах неповнолітніх школярів, представників правоохоронних органів, численних ЗМІ. Після проходження колони по прапорові, оскільки міліція не припинила хуліганські дії, зомбовані провокатори прив'язали його до бампера автомобіля й пообіцяли спалити на меморіальному комплексі «Саур-Могила».

Дії представників державної влади, які керують Донеччиною всі 20 років незалежності України і які не вжили заходів щодо припинення акту вандалізму, а навіть використали брудну роботу донецьких десантників та провокаторів для конфронтації, нікого вже не дивують. Та, сподіваюсь, що, може, Партія реґіонів знайде в собі сили рішуче засудити дії і тих політичних чи громадських сил, які цинічно глумились і топтались по чорно-червоному прапорові 9 травня 2011 року в Донецьку, і тих, які прибули у Львів з червоною шматою з конфронтаційною і провокаційною метою і перетворили День пам'яті за загиблими на відьомський шабаш зі стріляниною, сльозами, кров'ю і топтанням та спаленням прапорів.

Марія ОЛІЙНИК,
голова ДОО КУН,
заступник голови ДОО «Просвіта»

НОВИНИ: КОРОТКО

Вшанували Василя Стефаника

Громадськість краю відзначила 140-річчя від дня народження видатного українського письменника-новеліста Василя Стефаника. Святкування пройшли на його батьківщині – у селі Русів.

Керівники, депутати обласної і районної рад, представники громадськості поклали квіти до пам'ятників Тарасові Шевченку та Василеві Стефанику, оглянули оновлену експозицію меморіального музею новеліста і взяли участь у поминальній панахиді на родинній могилі Стефаників.

Голова обласної ради Олександр Сич разом із заступником голови облдержадміністрації Романом Іваницьким на подвір'ї родинної садиби письменника вручили обласну премію імені Василя Стефаника у галузі літератури. Цьогорічними лауреатами стали Ольга Слоньовська (за книгу поезій «Пекторалъ») і Василь Ганущак (за вибрані поезії та переклади «На бурунах часу»). В номінації «Документальна і науково-критична література» лауреатство здобув Василь Харитон за літературно-документальний диптих «Покутяни».

«Як політик я низько схиляю голову перед постаттю Василя Стефаника, бо він ніколи не був байдужим до того, що творилося навколо нього. Свою любов до рідної землі і небайдужість Стефаник виливав не тільки на сторінки своїх книг. Він був послом Австрійського парламенту, активно і вперто захищав інтереси українських покутських селян», – сказав Олександр Сич у вітальному слові й закликав усіх брати приклад з Василя Стефаника, а лауреатам цьогорічної обласної літературної премії побажав «стефаниківського натхнення, духу і таланту».

Згадали репресованих

15 травня вшановано пам'ять жертв політичних репресій.

Цього дня на будинках і спорудах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій був приспущений Державний Прапор України.

Заступник голови обласної державної адміністрації Роман Іваницький і начальник управління внутрішньої політики ГУ правової роботи та внутрішньої політики облдержадміністрації Ростислав Стасько поклали вінок жертвам політичних репресій у Меморіальному сквері в Івано-Франківську.

У Коломийському міському Будинку культури «Народний дім» відбувся тематичний вечір-реквієм, у бібліотечних закладах Рогатинського району організували виставки тематичної літератури та преси, у храмах відслужили панахиди.

До 350-річчя Івано-Франківська

Створили організаційний комітет з підготовки та відзначення 350-річчя заснування м. Івано-Франківська, який очолив міністр культури Михайло Кулиняк. Заступниками голови оргкомітету визначили голову облдержадміністрації Михайла Вишиванюка та міського голову Івано-Франківська Віктора Анушкевичуса.

Розпорядженням Уряду затвердили також план заходів з підготовки та відзначення цього свята. Зокрема, до травня 2012 року заплановано провести капітальний ремонт з улаштуванням пішохідної зони на вул. Вірменській від площі Ринок до вул. Шпитальної, комплексний благоустрій парку Воїнів-інтернаціоналістів, реконструкцію парку культури і відпочинку імені Тараса Шевченка, капітальний ремонт вул. Т. Шевченка, роботи з ремонту пам'яток архітектури центральної частини міста (17 будинків), капітальний ремонт приміщень Центрального народного дому на вул. Т. Шевченка, 1.

Визначать найкращого татуся

З нагоди тижня сім'ї в Україні 21 травня на території Палацу культури «Юність» у Калуші відбудеться конкурс «Татусь Прикарпаття 2011».

Протягом цієї акції буде визначений найталановитіший, найспритніший і найкомунікабельніший татусь краю. Для цього кожен учасник віком від 18 до 45 років з дитиною візьме участь у чотирьох конкурсах на швидкість, якість, спритність, винахідливість, інтелект і чарівність, а саме: вдяганні памперсу й одягу на ляльку; приготуванні салату з овочів; малюванні малюнка з заплющеними очима; спортивній естафеті на швидкість і витривалість, а також презентації себе й дитини.

Окрім конкурсу, для всіх охочих будуть спортивні розваги: настільний теніс, дартс, шахи, шашки, майстер-класи гри на музичних інструментах.

Ще один побратим

В Івано-Франківську перебувала делеґація грузинського міста Руставі на чолі з мером Закарією Дарчіашвілі. Підписаний двосторонній лист про наміри співпраці громад Івано-Франківська та Руставі.

Співпрацюватимуть у галузі економіки, освіти (обмін молодіжними групами, спортивними та дитячими командами, мистецькими колективами), науки, охорони здоров'я та охорони навколишнього середовища.

Наразі Івано-Франківськ має 22 міста побратима.

АГІЙ!..

ТАБАЧНІК НЕ ОДИН...

УКРАЇНОФОБІВ У НИНІШНІЙ ВЛАДІ – ТЬМА

Скандал, що стався у Калуші і про який повідомляли ЗМІ, викликав резонанс у суспільстві. Нагадаємо, що йдеться про заступницю мера з гуманітарних питань В. Радецьку, котра на виробничій нараді у Калуській центральній районній лікарні обізвала галичан в особі присутніх «ґенєтічєски недоразвітим реґіоном» і «циганамі нємитимі і нєчєсанимі» та й визначила їхню генетичну спадковість, мовляв, вони є нащадками «зонних» поселенців. Напевно маючи на увазі, що тут ще за радянських часів була «зона хімії».

Ось так чиновниця, не відомо як і навіщо привезена з Києва і затверджена на високу і відповідальну посаду, почала реформувати і вносити внесок у розвиток нашої медицини. Зрозуміло, на общєпонятном. І в тому ж табачніківському ідеологічному форматі.

Не хочеться нагадувати цій, язик не повернеться сказати, пані, чи товаришці, краще – чиновниці, що її одноплемінники, принісши в 1939 році «визволення» в наш край, насамперед розграбували магазини. І вже в наступні дні дружини офіцерів, які йшли в армійському обозі, розгулювали вдень вулицями тодішнього Станіслава, та й Калуша, у нічних пеньюарах, навіть не уявляючи, що останній навіть не вечірнє, а нічне вбрання для жінки. Це до слова про «генетично недорозвинених і немитих» і тих «освічених, інтеліґентних і висококультурних» зайд, які окупували й продовжують окуповувати наш край. Дивуєшся – невже у Калуші, зрештою в області, не знайшлося професіонала, який був би гідним зайняти посаду заступника мера, щоб аж з Києва везти отаке світило медицини?

Зрештою, чому дивуватись? Нинішня влада давно демонструє свій підхід до кадрового забезпечення державного управління: від Президента, міністрів, Генпрокурора і до заступників і нижчих чиновників – «всє донєцкіє». У радянські часи кузнею кадрів був Дніпропетровськ. Нині «кадрову еліту» видає на-гора Донбас. А якщо вже там обміліло джерело, то можна щось нашкребти і в столиці. Головне, щоб ідеологічно вони були підковані Табачніком. І вони на общєпонятном донесуть лінію Партії реґіонів у маси...

А що ж ми? 6 травня відбулася позачергова сесія Калуської міськради, яка розглянула питання «Про звернення Калуської міської ради щодо відзначення Дня Перемоги в місті Калуші». Депутати закликали земляків не піддаватись провокаціям політиків і вшанувати історичну дату, «використовуючи виключно державну символіку». І все. Але ж місто і район вирували від поставленого чиновницею Радецькою «діагнозу» галичанам. А він же з тієї ж обойми, що й удепутатоване використання комуністичної символіки. Але ніхто про це й не заїкнувся. А більшість депутатів від Української партії, та й сам мер Ігор Насалик – голова УП, в статуті якої буквально записано, що вона є захисницею честі і гідності української нації, культури, звичаїв, традицій автохтонів... Ніхто з партійців і депутатів не побачили в образливому шкіці владної чиновниці ані приниження себе, ані народу.

Зате у заяві зборів обласної організації НСПУ письменники вимагають звільнити з посади заступника міського голови Калуша Віталіну Радецьку, а від влади всіх рівнів – припинити антиукраїнські висловлювання і дії, котрі ганьблять державу і народ. Наголошено, що така українофобська політика, натхненниками якої є КПУ та ПР, веде до розколу суспільства.

З вимогою звільнити В. Радецьку виступили і депутати Калуської районної ради, які на своїй сесії визнали дії чиновниці несумісними зі статусом держслужбовця...

Але цей оприлюднений факт лише дещиця з тієї загально антиукраїнської політики, яку здійснює і аґресивно реалізує нинішня влада. Звільнення одного чиновника-українофоба не змінить ситуації. Всю владу потрібно замінити. А ми все пишемо чолобитні до Президента, Уряду, Верховної Ради... Чи не досить?!.

Богдан ВІВЧАР

«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА» – ДЛЯ КОЖНОГО ОСВІТА

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Вона й надалі працюватиме на національно-просвітянську ідею, для реалізації тих сподівань, на які чекає українство.

І для того, щоб мати надійного провідника у сучасності і в майбутнє, передплатіть «ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ
(без вартості оформлення):

на місяць – 3,38 грн., на три місяці – 10,14 грн., на півроку – 20,28 грн., на рік – 40,56 грн.

ТАК ДУМАЮ

ЯКА ПРАВДА, ТАКА Й ДОЛЯ

Ми не лукавили з тобою, ми просто йшли;
у нас нема зерна неправди за собою.
Тарас Шевченко

Наш національний Пророк нагадує нам, що поки не будемо жити по правді, не скинути нам чужинецького ярма. Живемо двадцятий рік у нашій не своїй державі, де чужа правда творить нам чужу долю. За двадцять років не спромоглися позбутися ворожої комуністичної ідеології, яка утверджувала на українських чорноземах ідею знищення християнської нації.

Нині російські імперіалісти разом із творцями марксизму спрямували всі зусилля проти української державності. Вони своєю брехнею нав'язують нам свою історію з червоним прапором. А наші політики у Верховній Раді та дискусійних залах не можуть довести, куди поділася наша правдива історія визвольних змагань зі всіма окупантами України від 1917 року... Адже правдива історія – це пам'ять народу, вона стелить йому власний шлях до політичної свідомості в устремлінні до власної держави.

Наші політики на очах народу на трибунах стають під синьо-жовтий прапор і співають: «Душу, тіло ми положим за нашу свободу...», а поза трибуною знову орудують чужою брехнею.

Почнімо говорити правду про наших ветеранів війни, яких насильно мобілізував сталінський режим на свою бойню з таким же хижаком – гітлерівським режимом. Правду кажучи, вони вимушено воювали за інтереси червоної імперії, а не за незалежну Україну, як нині чуємо від Президента, Верховної Ради та й наших політиків, бо ідеологія цієї імперії була скерована проти незалежності, особливо незалежності України. Уявім собі таке, якщо Петренко, Юрченко чи Ярошенко сказали б на фронті, що вони воюють за незалежну Україну, то їх би там же розстріляли за прояв націоналізму.

Мені здається, що це підтвердила і прокомуністична більшість у Верховній Раді України, проголосувавши, що для ветеранів війни головний прапор є червоний. А це означає, що вони воювали за інтереси червоної імперії – спадкоємицею якої є Росія, яка і повинна платити їм пенсії, як це заведено в Прибалтиці. А для нашого Прем'єр-міністра Азарова це повинно бути козирем ціни на газ, якщо працювати по правді для України.

Але по правді ні Янукович, ні Азаров, ні їхні ставленики не працюють для України. Це люди сформовані сталінським режимом – ґвинтики комуністичного апарату, який діяв за марксистською мораллю на брехні та лицемірстві. Нині ще й маріонетки в руках російських імперіалістів. Вони нагадують ветеранам війни про себе раз на рік своїми обіцянками чергового підвищення соціального забезпечення, здобуваючи таким чином підтримку в політичних іграх. І тут же забувають про тих старих і немічних.

Тепер найголовніше для України – консолідація українського суспільства, але не на поступках брехні, а на відновленні правдивої історичної справедливості щодо національно-визвольного руху, який боровся з польськими, німецькими та більшовицькими окупантами за незалежність України. Але при нинішньому керівництві держави буде неможливо це зробити, бо воно давно на повідку російських імперіалістів.

Причину інциденту з червоним прапором у Львові не важко знайти в Росії. Там під червоним прапором і зіркою Давида знаходиться оплот червоної імперії – армія. Путін здійснює імперську консолідацію внутрішньо розколеного російського суспільства, тому дає кожному політичному уламку те, що йому потрібно: двоголовий, орел, триколірний та червоний прапори. Тим він пропонує росіянам примирення в ім'я відновлення імперії. У цьому контексті слід розглядати навіть спроби реабілітації Власова.

Але без України російська імперія неможлива, тому так настирливо часто приїжджає в Україну Патріарх РПЦ, яка завжди була підґрунтям російської імперії. Згадаймо слова Т. Шевченка про правдиву діяльність цієї Церкви: «Храми, каплиці і ікони, і ставники, і мірри дим, і перед образом Твоїм неутомленние поклони. За кражу, за войну, за кров, щоб братню кров пролити просять і потім в дар тобі приносять з пожару вкрадений покров!..» Патріарх Кіріл не їде в Сибір, де стоять порожні старі церкви, закриті комуністичним режимом, а сибіряки від малого до старого п'ють горілку і лаються в Бога і Христа. Йому подавай Україну, аби було знову ким заселяти її.

Ось така правда історії про нинішню ситуацію.

Степан ПРИЙМА, *м. Івано-Франківськ*

ДО ДНЯ ГЕРОЇВ І ВШАНУВАННЯ ЖЕРТВ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ

«Нема в двадцятому столітті серед українських лицарів і патріотів державотворців рівних йому. І якби ця історична правда була відома пересічному українцеві, шанували б сьогодні Головного отамана Української Народної Республіки щодня, як Шевченка. Майбутні філологи, дипломати, юристи й журналісти передовсім... давно вже вчилися б бути справжніми українцями не тільки на прикладі жертовного життя, а й багатющій публіцистичній та законотворчій спадщині».

Володимир РИБЕНЧУК (Літературна Україна. – 2008. – 28 вересня)

ДУША УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

У збройній боротьбі за українську державність леґендарним стало ім'я Симона Петлюри – визначного військового діяча, голови уряду відродженої України. Він був душею української нації, надавав їй надихаючої енергії у боротьбі за своє визволення з-під більшовицько-чекістського ярма.

Щоб зрозуміти світ уподобань Симона Васильовича, я прочитав книгу Бориса Дорошенка-Товмацького «Симон Петлюра: статті» і натрапив на такі вислови гостро публіцистичних творів: **«Уся сукупність обставин, що оточують російсько-українські стосунки, приводить українців до одного висновку: «нас зрозуміють», «нам приділятимуть увагу», «з нами почнуть рахуватися» щойно тоді, коли ми самі зрозуміємо, що завдання українства не у збиранні додаткових доказів та арґументів, щоб воно переконалося у праві на самовизначення...»**

«Цілком ясно, що без народної мови як знаряддя освіти нація не може успішно рости і розвиватися».

«Українство повинно працювати над реальними, а не фантастичними цілями...»

С. Петлюра викривав шовіністичну суть Росії: **«Большевики вважають Україну спадкоємицею Москви. Тільки різниця та, що раніш була спадщина чорна, а тепер – червоної Москви. Провокаціями, на які вони витрачають величезні сили, вони хочуть розколоти нас зсередини, підкріплюючи злочинний елемент... Цим способом наші вороги хочуть роз'єднати українські і єврейські працюючі маси, шляхи яких дійсно зв'язані й мають за собою 300 років знущання і гніту російського царизму».**

А «Альманах українського народного союзу на рік 1979» навів цікавий вислів С. Петлюри: **«Москва – наш вічний ворог, і ніякі вивіски – чорні, білі, червоні чи інші – нічого в тому не змінять. Бо доки в Росії живе дух «єдіной нєдєлімой»...** І нарешті пророчі слова до українського народу-мученика, які не втрачають своєї актуальності і в наші дні: **«А ти, зневірений і втомлений, блукаєш серед бруду, чуток, провокацій, підлесливих обіцянок, котрі тільки розпорошують твої сили й розбивають дух твій. Зневір'ю, розчаруванню не може бути місця в час, коли на довгі літа вирішується твоя доля, твоє щастя і твій добробут. Тільки міць, єдність і твердь, непохитне стремління до повної незалежності й свободи може бути нашим побратимом...»**

Після цих полум'яних слів Симона Васильовича Петлюри виникає бажання поставити знак оклику. Ось чому більшовики-людиноненависники скаженіли у люті до душі української нації – Симона Петлюри.

Щоб придушити волелюбний дух українців, кремлівські можновладці доручили чекістам фізично знищити Симона Петлюру.

У 1924 році Симон Васильович з дружиною Ольгою Опанасівною і донечкою Лесею еміґрували в Париж, де вони оселилися у двокімнатній квартирі. Тут видавав журнал «Тризуб», згуртовуючи навколо себе українські еміґрантські кола, що викликало ненависть у Москви.

Безпосереднє завдання вбити С. Петлюру у Франції одержав жидівський анархіст, еміґрант із Росії Самуїл Шварцбард, а організатором замаху був чекіст Орлов (справжнє прізвище – Фельбінт), який з 1926 року діяв у Франції як резидент. Саме Орлов використовував шифровки з московської Луб'янки після зустрічей з відомим художником Миколою Глушенком, який еміґрував у Францію, був чекістським прислужником і сприяв радянській розвідці затесатися в оточення Симона Петлюри. Аґентом-інформатором ОҐПУ Глушенко був із 1925 року, його кодове ім'я на Луб'янці було Ярема...

25 травня 1926 року по вулиці Расін у Парижі чекістський аґент Шварцбард вистежив Симона Петлюру, зупинився і сім разів вистрелив у нього... До речі, Шварцбард і Михайло Володін раніше служили «стукачами» у Червоній армії.

Вбивцю затримали. Відбувся суд, на якому Шварцбард брехав, що вбив Петлюру за жидівські погроми під час громадянської війни. Наклепи на С. Петлюру робив і київський мільйонер Марголін. Погромами ж керував великодержавний шовініст полковник Букетов...

Згодом голова Братства УПА Михайло Зеленчук підказав мені, що в Парижі є бібліотека ім. Симона Петлюри. Проте листування з нею мені бажаних результатів не дало. Тоді відважно взялася допомагати мені талановита поетеса Лідія Підвисоцька. Пані Лідія відшукала своїх родичів в українській діаспорі, які вручили їй копії матеріалів: «Документи судової помилки (процес Шварцбарда)», видані в Парижі 1958 року.

Як здійснювався замах на С. Петлюру?

З документальних джерел.

«25 травня 1926 р. о 14 год. 15 хв., коли він виходив з ресторану «Шартьє» по вулиці Расін, де обідав, і йдучи тротуаром праворуч до Бульвару Ст. Мішель. Коли він порівнявся з книгарнею «Жібер», приміщеною на першому поверсі на розі вулиці й бульвару, до нього наблизився суб'єкт, вдягнений у білу блюзу, без шапки, і звернувся по-українськи: «Пане Петлюра», питаючи, чи то дійсно він. Тоді, не чекаючи відповіді, він додав: «Боронися, каналіє».

Пан Петлюра оборонним рухом підняв свою палицю. Відразу суб'єкт витягнув із кишені револьвер, натиснув на спуск і стрілив у нього раз, після чого дав ще два постріли один за другим. Петлюра впав, роблячи благаючі рухи і кажучи: «Боже мій! Досить, досить!»

Без жодної жалості, холодно і з жорстокістю, згідно свідчення одного зі свідків, напасник стрілив ще чотири чи п'ять разів у жертву, повторюючи кожен раз: «Це за погроми, це за вбивства!»

Після сьомого пострілу зброя перестала фунгувати, й він був заарештований поліційним аґентом, якому висловив зауваження, кажучи: «Я вбив вбивника».

Пана Петлюру було перевезено до шпиталю Шарте, де він умер кілька хвилин пізніше...»

І ще: «Усі ті, що були співробітниками Отамана, зберегли в пам'яті його благородні зусилля, і більшість жидівських письменників не оспорюють його щирості. Співробітники його протестують гаряче проти обвинувачення в антисемітизмі й погоджуються в заявах, що він завжди був прихильний до жидів, був їхнім лояльником і щирим захисником.

Деякі з-поміж цих співробітників додають особливо переконливі факти, чим надають ще більше сили і точності своїм свідченням.

Старшина Української армії Василь Падалка стверджував, що ця армія на Волині кілька разів боронила жидівське населення від погромів, організованих російськими частинами...»

...З глибини свідомого забуття і замовчування повертається до нас визначний українець Симон Петлюра, світле ім'я якого очищається від ганебних наклепів і цинічної брехні, брутального перекручування фактів україноφобськими окупаційними псевдоісториками.

Поховали великого українця на паризькому Мон-Парнасі. На його могилі споруджений пам'ятник із тризубом і барельєфом Симона Васильовича.

Слава мужньому борцеві за незалежність України – Симонові Петлюрі!

Геннадій БУРНАШОВ,
письменник, публіцист

БОРОВСЯ І СТРАЖДАВ ЗА УКРАЇНУ

Напередодні цьогорічного вшанування пам'яті жертв тоталітарного режиму і Дня Героїв хотілось би пом'янути мученика того режиму Василя Стрільціва, який відійшов з життя 15 травня 2004 року.

Василь Стрільців – багаторічний борець з тим режимом і багатолітній політв'язень, голова Івано-Франківської обласної організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих. Нелегка доля випала йому як чесній людині, проте він обрав її сам, свідомо, серцем і душею.

В. Стрільців прийшов у цей світ 13 січня 1929 р. в селянській родині села Загвіздя біля Івано-Франкіська. З 9-го класу Івано-Франківської школи № 3 був арештований органами КҐБ і засуджений за статтями 54-1а та 54-11 КК УРСР на 10 років позбавлення волі за зв'язки з національно-визвольним рухом ОУН–УПА.

1946–1954 рр. карався на Таймирі. Після повернення в Україну здобув середню і вищу освіти (останню – в Чернівецькому університеті), одержавши диплом філолога, викладав англійську мову. Протестуючи проти антиукраїнської політики тоталітарного режиму, В. Стрільців подав заяву про відмову від громадянства СССР і увійшов 1977 р. до Української гельсинкської спілки. Покарання не забарилося. Його ще тричі судили, останній вирок – 7 років позбавлення волі і 4 роки заслання.

Своє перебування в концтаборі Василь Стрільців яскраво змалював у нарисі «Чорна діра світлого майбутнього». У 1987 р. В. Стрільців вийшов на волю й поринув у вир боротьби за незалежність України й отримав працю за фахом у школі. В 1991 р. очолив Спілку політв'язнів, а після її об'єднання з Всеукраїнським товариством репресованих очолив обласне Товариство політв'язнів і репресованих. Як голова ВТПВР В. Стрільців намагався чесно забезпечити політв'язнів і репресованих матеріально й морально перед місцевою владою, уникаючи корупційних схем при розподілі допомоги. Він мужньо виправдав своє прізвище Стрільців, яке передали йому його предки.

Вічна йому пам'ять – він заслужив на це.

Степан ПРИЙМА,
м. Івано-Франківськ

ВІДЛУННЯ

ПРОРОКУ НАЛЕЖНОГО МІСЦЯ ТАК І НЕ ЗНАЙШЛИ

На прес-конференції щодо встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку в Івано-Франківську заступник міського голови з гуманітарних питань Михайло Верес повідомив, що Івано-Франківська обласна спілка письменників незадоволена місцем встановлення майбутнього пам'ятника. І не лише письменники, а й усі просвітяни обурюються тим, куди «запроторили» нашого Пророка.

Нагадаємо, що пам'ятник вирішили встановити у парку культури і відпочинку ім. Т. Шевченка біля центральної алеї.

Спілка письменників, зрештою, як і більшість городян, вважає, що місце для пам'ятника «вибрано вкрай недбало». Про це говорить і лауреат Шевченківської премії Степан Пушик, і голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький, і журналісти. Вони вважають, що пам'ятник повинен стояти на центральній алеї парку.

Члени ж робочої комісії, яка займалася встановленням пам'ятника й вирішувала його майбутнє розташування, вважає, що це єдине гармонійне місце в Івано-Франківську для пам'ятника Шевченкові, автором якого є скульптор Лео Мол. Тому пам'ятник Тарасові Шевченку стоятиме на тому місці, яке визначила комісія.

Невже вже нічого не можна змінити? Невже пропало марно стільки років дискусій, громадських слухань і обговорень. Чому ж влада, насамперед міський голова В. Анушкевичус, цілком проіґнорували думку городян?

АКЦІЯ

КАЛИНОВА ГІЛКА

Шановні побратими-українці! В. Жадько, радник Міністра культури України, в «Слові Просвіти» (ч. 18) запитує всіх нас: «Коли дозріє душа українця?» Разом з А. Погрібним, якого редакція пропонує перечитувати… розкриває моторошну картину збиткувань над попри все ще живою душею українського народу й кличе до акції «Калинова гілка» (kalynovahilka.org.ua). Поклик чину мав би озватися в кожному, кому болить нинішній стан України та її мови. Тож кожен із українців, кому болить, має нарешті, погодьтеся, від купи слів перейти до діла, щоб душа українського народу не те що жевріла, а горіла полум'ям духовного відродження від зусиль кожного з нас, від наших ударів у дзвони до українців.

Долучаймося до акціїї «Калинова гілка», кожен особисто і за рішеннями реґіональних організацій партій і громадських організацій національно-патріотичного спрямування, не чекаючи рішень Центральних органів, зайнятих боротьбою за владу! Спільними зусиллями через спілкування з українцями в акції створимо правдиву мозаїку сучасного стану українства, дзеркало акції, в яке б дивилися українці і жахалися від українців-перевертнів, «вишневецьких», соромилися свого стану «дурного хохла», раділи за тих, кому болить, за позитивні зрушення. Надамо для постійно оновлюваного дзеркала акції «Калинова гілка» сторінки друкованих ЗМІ, радіо і телеефір, Інтернетвидання, які, без сумніву, повідомлять про свою згоду ініціаторів акції і стануть у такий спосіб колективними провідниками акції, приміщення бібліотек і закладів культури, ЗОШ і вишів, в аґітаційних матеріалах, поширюваних разом із наклейками та заходами акції.

Свого часу так, через зворотний зв'язок із дописувачами, через мозаїку з їхніх думок, листів створював свої передачі, книжки незабутній Анатолій Погрібний. Пропонований до вашої уваги лист Зіновія Одинського – це лише перша спроба запросити українців глянути в дзеркало, ними ж створене.

Тож від слів – до діла! Гляньмо на себе в дзеркало, побратими-українці!

БОЛИТЬ

НЕ ХЛІБОМ ЄДИНИМ

Справді, не хлібом єдиним живе людина, і я – так само.

Щось читаю, за чимось спостерігаю і дивуюся, адже нема дня, щоби мені на очі не потрапило щось чуже, неукраїнське. Піду до млина, а там напис повідомляє, що **«обідний перерив»** у млині саме о 14-ій годині.

Трапляється, що мушу зайти до нотаріуса у справах, а там на дверях табличка повчає мене, що в нотаріуса робиться **«по четвергам»,** а що **«по п'ятницям».** І так стає «добре» на душі, що за мене дбають, аби я не прийшов у інший день, що я забуваю побалакати з нотаріусом про щось інше…

Іноді йду селом, милуюся новітніми хатами-палацами. На хвіртках заможних ґаздів красуються таблички: **«Осторожно! Во дворе злая собака!»** Їх не так уже й багато, але й не так мало, щоб не задуматися: Хто ж вони є – ті ґазди? І тут на очі потрапляє табличка: «Обережно, у дворі злий пес!» Ага, отже, продаються й такі, то чого ж купляти інші?

Іноді буваю в місті. Велика культура!.. Це в селах ще є загальні вбиральні, а в місті не знайдеш. Усе на замку. Культура! Найдовше загальнодоступна вбиральня працювала на території пошти. Але на ній чомусь були відзнаки «М» і «Ж» замість «Ч» і «Ж». Тож її минулого року розібрали. Напевне, демократи не змогли дивитися на цю **«мужскую»** («М») споруду. Завалили її та й фертик, а ти думай: чи це плюс, чи мінус…

А біля самої ратуші є маленький торговельний заклад. Власник, напевне, з дозволу влади, вивісив таблицю, де зазначив, що торгує **«простинями, наволочками»…** Щастя, що старі ґаздині туди не заходять, бо вони б не второпали, що то за речі такі для постелі. Бо вони знають, що пішви завжди були потрібні, а ось наволочки…

Якось мені зайшлося зателефонувати у раду, майже в сільську, але не зовсім (це про Заболотівську селищну раду). Голови не було на місці. Автовідповідач ввічливо привітався зі мною: **«Здравствуйте… Оставтє свої координати…»** Чудеса та й годі… Чи не так? А може, так вже має бути?

Сьогодні мені теж не сиділося вдома. Дорогою в мікроавтобусі весь час мене «задовольняли» **російською попсою,** ніби ніде нема касет з українськими піснями. І так є у більшості автобусів, які курсують у нашому районі.

Українські села завжди були оберегами української мови. Люди мало виїжджали з села, тому в село мало потрапляло словесних запозичень. З розпадом Радянського Союзу, коли відкрили кордони, ситуація змінилася. **Туреччина** стала **«Турцією», кордон – «границею», наші клопоти** стали **«твоїми проблемами»…** З'явилися чужі для українського словотворення слова, на кшталт **«по-любому», «короче»…**

Це нові запозичення. Маємо ще й старі, яким уже борода виросла. Колись у запалі антирелігійної боротьби російські більшовики повели наступ не лише на попів і Церкву, а й на слово **крестьяне,** бо воно мало в своєму складі таку ненависну їм частину як **крест.** Було винайдене (придумане) слово **сельчане.** Українці негайно перемавпували: **сільчани (сельчани).** І користуються ним досі. Невдовзі з'явилось слово **односельчани.** Навіщо нам ці (вигадані сусідами) слова? Адже є наше гарне століттями освячене **селяни** і похідне від нього **односельці.** Як щоденно миємося від бруду, так щоденно позбуваймося словесних засмічувань.

А ми говоримо про українство, про рідну мову, про українську культуру, про українську ідею… Пишемо всілякі звернення, бо там, у Києві, щось не так, бо Москва нам ущемляє українство. А хто ж нас захистить від ущемлення українства самими українцями-галичанами? Може, з цим пора вже щось робити? Чи нехай так буде?

Зіновій ОДИНСЬКИЙ,
с. Завалля Снятинського району

НА ЧАСІ

І ЗГУРТУВАТИ В «ПРОСВІТІ»

Філія «Просвіти» заснована в Станіславі 1877 р. Це був час, з якого організовано почалося відродження української нації. Заснувалися читальні, українські клуби, в яких люди вивчали історію України, літературу, ставили вистави, співали в хорах.

Після Станіславської «Просвіти», де в 1914 р. налічувалось 55 читалень на 72 громади в Станіславському повіті, заснувалися: в 1898 р. філія «Просвіти» в Тлумачі – 37 читалень, в 1903 р. філія «Просвіти» в Калуші – 40 читалень, в 1908 р. філія «Просвіти» в Богородчанах – 23 читальні, Надвірній – 32 читальні, Тисмениці – 27 читалень, в 1910 р. філія «Просвіти» в Солотвино – 19 читалень, у Галичі.

На той час у Галичині було 77 філій, 2944 читальні «Просвіти» з 19 7000 чл. Після Першої світової війни почалось відродження «Просвіти». В Станіславі з 1918 р. провід товариства перейняв її голова до 1914 р. В. Янович, який після окупації московськими військами Східної Галичини був депортований до Симбірська. Секретарем – І. Ставничий, потім – В. Пелех, М. Островерха, М. Кушнір. В. Янович, був незмінним головою «Просвіти» до 1935 р., був співзасновником руханково-спортивного товариства «Сокіл», кредитної кооперативи, «Народного дому», «Зорі», ремісничо-промислової бурси, вкладаючи і свої кошти в їхню діяльність.

Станом на 1926 р. діяло 8 філій (3168 членів). В Станіславській філії (голова – В. Янович, лікар) було 60 читалень, 17 домів, 36 аматорських гуртки, 10 хорів. У Тлумацькій (голова – І. Макух, адвокат) – 20 читалень, 10 власних домів, 2 хори. В Тисменицькій (голова – Я. Шипайло, адвокат) – 10 читалень, 3 власні доми і хор. В Калуші (голова – В. Микласевич, суддя) – 14 читалень, 3 власні доми, 10 гуртків, 1 хор. В Богородчанах (голова – О. Когут, адвокат) – 22 читальні, 3 власні доми, 11 гуртків. В Солотвино (голова – О. Черненко) – 21 читальня, 1 будинок, 1 гурток. В Надвірній (голова – Р. Заячківський, нотар) – 6 читалень, 1 будинок, 2 гуртки, 1 хор. В Галичі (голова – В. Левицький) – 6 читалень, 2 гуртки, 1 хор. Вони за 1925 р. влаштували 101 театральну виставу, 11 концертів, 67 доповідей.

А тепер порівняймо із сьогоденням. Ми з вами прожили 20 років у незалежній Україні, ніби нема окупантів, а наша «Просвіта» чомусь буксує. Осередки по районах і селах, утворені при школах, малоактивні. Чому не спонукати керівників у районних «Просвітах» відірвати українців від телеекранів, які зомбують людей і в яких не залишилося нічого українського, за винятком місцевих телестудій? Чому б не організувати реґулярні концерти, вистави, вечорниці, як це робить обласна «Просвіта». Чому не читаються лекції про історію України, якій понад 20 тисяч років, про українську мову, з якої, як кажуть англійці, пішли всі європейські мови?

Колишній президент США Б. Клінтон, вітаючи Л. Кучму в Америці, сказав, що він вітає президента наймолодшої держави в Європі й одночасно представника однієї з найстаріших націй світу. Він про це знав, а ми знаємо? Чи знаємо ми, що гени (Божа метрика) трипільців і сучасних українців майже на 60 відсотків ідентичні, а в інших народів не дотягують до 20 відсотків?

Більшість українців цього не знають, бо не спілкуємось у «Просвіті», яка спільна для всіх розпорошених українців по різних партійках, які переважно керуються не українцями і не з нашої країни. Ми живемо приблизно так, як жили негри в ПАР до проголошення своєї державності. Національні меншини, які становлять в Україні 18 відсотків, представлені в парламенті на 82 відсотки, а українці, яких в Україні 78–82 відсотки, мають представництво 14–18 відсотків, хіба це не апартеїд по-українськи.

Може, час задуматись над цим і згуртуватись у «Просвіті»!

О. ПОЛІВЧАК,
голова осередку «Світовид» Івано-Франківського МО «Просвіти»

ЗОНА ТРИВОГИ

ВІЙНА ЦИВІЛІЗАЦІЙ

ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВНОЇ ПРОБЛЕМИ НА ДУЗІ «МОСКВА–КИЇВ–ТЕЛЬ-АВІВ»

(Закінчення. Поч. у № 1–19)

РОСІЯНИ ПРО СЕБЕ

Продовжимо цитувати Чаадаєва про причину запізнілості відкриття росіянами давно відомих істин: «…Это происходит оттого, что мы никогда не шли об руку с прочими народами; мы не принадлежим ни к одному из великих семейств человеческого рода; мы не принадлежим ни к Западу, ни к Востоку, и у нас нет традиций ни того, ни другого. Стоя как бы вне времени, мы не были затронуты всемирным воспитанием человеческого рода». «…Народы – в такой же мере существа нравственные, как и отдельные личности. Их воспитывают века, как отдельных людей воспитывают годы. Но мы, можно сказать, некоторым образом – народ исключительный. Мы принадлежим к числу тех наций, которые как бы не входят в состав человечества, а существуют лишь для того, чтобы дать миру какой-нибудь важный урок» (Чаадаев П. Я. Статьи и письма. – М., 1987).

До сказаного Чаадаєвим мені особисто додати нічого… хіба що політкоректніше буде додати сатиру Салтикова-Щедріна, «…направленную против тех характеристических черт русской жизни, которые делают ее не вполне удобною. Черты эти суть: благодушие, доведенное до рыхлости, ширина размаха, выражающаяся, с одной стороны, в непрерывном мордобитии, с другой – в стрельбе из пушек по воробьям, легкомыслие, доведенное до способности не краснея лгать самым бессовестным образом. В практическом применении эти свойства производят результаты, по моему мнению, весьма дурные, а именно: необеспеченность жизни, произвол, непредусмотрительность…» (Михаил Евграфович Салтыков-Щедрин. Авторские комментарии к «Истории одного города»).

ЄВРОПЕЙСЬКА ХАРТІЯ

Схема нищення держави сепаратистами примітивно проста: вимоги національних шкіл, вимоги створення мовного анклаву, потім вимоги адміністративного анклаву (округу, автономії, штату), наступний крок – вимоги його відділення від основної держави.

США, наприклад, перестали фінансувати з бюджету школи з неанглійською мовою навчання після того, як благополучна Канада мало не розкололася на дві держави через проблему мов і національностей.

Україна ратифікувала Європейську хартію про мови, яка передбачає захист саме вимираючих (в світі) мов… Частка вжитку української мови в суспільному обігу в Україні постійно знижується, як і знижується (вимирає) кількість її носіїв, бо окрім України, ніде в світі не існує іншої україномовної держави. Чому Росія вважає, що саме російська мова в світі вимирає – не зрозуміло? Чому Росія вважає що притулок російської мови має бути саме в Україні – теж не зрозуміло? Чи, може, тому, що, окрім України, ніде в світі немає іншої держави, в якій бездомна російська мова могла б отримати теплий притулок зі статусом мови державної? Чому саме Україна має стати таким собі мовно-статусним бісексуалом? Чому Німеччина, яку ми ставимо як приклад – засудила полікультурність і виступила за монокультурність? Бо вчасно помітила, що полікультурність призводить до занепаду миру і спокою, до занепаду економіки.

Меркель визнала провал мультикультурної моделі.

Прем'єр-міністр Баварії Хорст Зеехофер: «Мультикультуралізм мертвий».

Міністр з соціальних питань земельного уряду Баварії Крістіна Хадертхауер (Christine Haderthauer) висловилася також за посилення тиску на міґрантів, щоб підштовхнути їх до більш активної інтеґрації в німецьке суспільство. За її словами, перш за все, це стосується тих, хто отримує соціальну допомогу: якщо протягом року вони так і не опанували німецьку, соціальні допомоги повинні бути урізані.

Якби Європейська хартія про мови вимагала того, про що трубять проросійські організації України, то ні канцлер ФРН Анґела Меркель, ні президент Крістіан Вульф, ні міністр Крістіна Хадертхауер не посміли б робити заяв, що суперечать хартії. Текст хартії в Україні сфальсифікований і спотворений. Виникають запитання: чому в Україні ніхто не покараний за факт фальсифікації змісту хартії з точністю до «навпаки»? Чому ніхто не притягнений до відповідальності за неавтентичний її переклад і незаконну ратифікацію парламентом України в спотвореній редакції? Чи, можливо, спотворення відбулося свідомо, було запрограмоване за сценарієм, написаним московськими сценаристами? А можливо, і переклад для України був зроблений у Росії? Проблема потребує дослідження. Не лише наукового, а й прокурорського.

ФІНАЛ

Монолітною у мовному питанні українська держава може стати тоді, коли за існуючого статусу мов, прийме мовну концепцію західного українця. А саме: всі жителі Західної України знають і вільно володіють як українською, так і російською мовами. Але, окрім цих мов, частина з них також володіє, з різним ступенем досконалості: польською, англійською, німецькою, румунською, мадярською, білоруською. Закликаю жителів півдня і сходу України стати на один рівень з нами, тобто – знаючи російську – обов'язково оволодіти й послуговуватися українською та хоча б (однією-двома) іноземними мовами. Коли ви це здійсните – мовна війна в Україні залишиться в минулому. Гадаю, російськомовна інтеліґенція України, що не причетна до «РУССКИХ ЯСТРЕБОВ» таку пропозицію щиро підтримає.

Застереження: Все, що в цій статті описано про росіян і євреїв як «п'ятої колони» Росії в Україні жодним чином не стосується і не має жодного відношення до тих росіян і євреїв – громадян України, що є її патріотами. Для яких Україна – рідна ненька, для яких українська мова і культура не викликає відторгнення. Які розуміють що на сьогодні саме українська мова є в небезпеці, на грані вимирання і які долучаться до її спасіння та розвитку. Не розповсюджується на тих представників етносів і народів, які працюють на розбудову України, на зміцнення міжнаціональної і міжособової гармонії в стосунках.

Володимир ПИЛИПЧУК,
народний депутат України 1-го та 2-го скликань

ВІД РЕДАКЦІЇ

Ми завершили публікацію дослідження Володимира Пилипчука «Війна цивілізацій: політичний аспект мовної проблеми на дузі «Москва–Київ–Тель-Авів». Просимо читачів, просвітян відгукнутись, висловити свої думки щодо порушеної проблеми.

ПОДЯКА

РАЗ ДОБРОМ ЗІГРІТЕ СЕРЦЕ

Ми, родина Кривенів з села Липівка Рогатинського району, щиро вдячні людям, які помітили талант нашої донечки Іринки Кривень і всіляко допомагають йому розвиватися, підтримують дівчинку в поїздках. Минулого року Іринка за сприяння відділу сім'ї і молоді (голова – Уляна Мартинюк) оздоровлювалась у Міжнародному таборі «Артек», цього року за підтримки відділу освіти і фонду «Діти Чорнобиля» як переможець обласного конкурсу «Дзвін Чорнобиля» побувала на екскурсії в Києві.

І ось на Свято Матері Іринка з ініціативи обласної «Просвіти» (голова – Степан Волковецький, відповідальна за культурно-масову роботу – Михайлина Боднар) робила творчий звіт у рамках молодіжної програми «Виколисана на українських піснях». Велику підтримку в організації цього звіту ми одержали від голови райдержадміністрації Марії Челядин, голови райради Юрія Чорного, голови Рогатинської «Просвіти» Світлани Даниляк, управління освіти Рогатинської райдержадміністрації, директорів приватних підприємств Василя Слісарчука, Олега Сидора, Григорія Кривеня, депутата обласної ради Сергія Насалика, директора БК с. Липівка Марії Кривень і методиста БК, ведучої концерту Наталії Стиславської – автора сценарію творчого звіту.

Щира подяка газеті «Галицька Просвіта», ОТБ «Галичина», які впродовж стількох років підтримували нашу донечку на інформаційному рівні, чим сприяли її творчому зростанню. Подяка вчителям, особливо Катерині Масляк, Степанові Лучаку, авторам пісень.

Низько вклоняємось добрим людям, особливо заслуженій артистці України Любові Качалі, яка всіляко добрими порадами як у сценічній майстерності, репертуарі, костюмах, так і своїм словом на вечорі підтримувала Іринку.

З роси і води вам, добрі, щирі люди.

З вдячністю до вас
мама Іринки Галина КРИВЕНЬ

КОНКУРСИ

ГОРДЕ ЙМЕННЯ – УКРАЇНЕЦЬ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КОНКУРС «Я ГОРДИЙ ТИМ, ЩО УКРАЇНЕЦЬ ЗРОДУ»

Відкритий Всеукраїнський літературно-мистецький конкурс «Я гордий тим, що українець зроду», започаткований у 2002 році Всеукраїнським товариством «Просвіта» ім. Т. Шевченка як Всеукраїнський мистецький конкурс юних поетів та композиторів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КОНКУРСУ:

1. Формування молодого покоління в дусі високих духовних та естетичних ідеалів, виховання любові до України, завдань консолідації українського народу; утвердження української мови як мови чільної нації, як державної, як основи нашої духовної культури, виховання любові й пошани до рідного слова.

2. Популяризація літературної і музично-пісенної української творчості, орієнтація учасників конкурсу на розвиток різних форм і жанрів літературної і музично-пісенної творчості, насамперед щодо написання творів для дітей і для театрів юного глядача.

3. Активізація творчого потенціалу дітей та молоді, виявлення і розвиток юних талантів, залучення їх до активної участі в літературно-мистецькому житті країни.

УМОВИ КОНКУРСУ:

1. Конкурс проводиться впродовж року до 1 листопада. Щорічно підсумки проводяться до Дня української писемності та мови – 9 листопада.

2. До участі в конкурсі запрошуються діти і молодь віком від 7 до 18 років.

3. Конкурс проходить у номінаціях: поезія, проза, гумор, драматургія, музично-пісенна творчість.

4. Матеріали подаються до обласних об'єднань «Просвіти» керівниками творчих об'єднань чи навчальних закладів. При цьому подавати не більше трьох творів одного автора, які пройшли попередній відбір.

5. Автор спілкується українською мовою, про що зазначається у поданні.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБІТ:

1. Обов'язкова наявність заявки (форма додається) та супровідного листа, де вказується прізвище, ім'я та по батькові керівника творчого об'єднання (студії) або вчителя-наставника, прізвище та ім'я учня, дата його народження, у якому класі якого навчального закладу навчається, де публікував свої твори, чи є переможцем і якого саме конкурсу.

До листа додаються твори українською мовою, нотний матеріал звукозапису з аудіозаписом (з голосом виконавця).

2. У супровідних листах вказується, чи друкував і де автор свої твори, чи надіслані твори не є переможцями (учасниками) іншого конкурсу.

3. Обсяги творів:

через 2 інтервали, 14 кегль комп'ютера: вірші – до 2 стор., проза – до 5 стор.;

через 2 інтервали на друкарській машинці: вірші – до 3 стор., проза (п'єси) – до 6–8 стор.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ КОНКУРСУ:

1. Оцінювання творів відбувається за трьома віковими категоріями: 7–10 років, 11–14 років, 15–18 років.

2. Переможцям конкурсу вручаються дипломи і цінні подарунки.

3. Роботи оцінює журі, у склад якого входять провідні письменники та митці України.

4. Загальне керівництво проведення конкурсу здійснює ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, що затверджує оргкомітет і журі конкурсу.

АДРЕСА: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 10-б.

ЗАЯВКА
на участь у Всеукраїнському літературно-мистецькому конкурсі «Я гордий тим, що українець зроду»

1. Прізвище, ім'я автора _____
2. Дата народження _____
3. Повна назва навчального закладу _____
4. Назва твору _____
5. Прізвище, ім'я, по батькові худ. керівника, його посада _____
6. Повна домашня адреса автора _____
7. Телефон _____

СПРАВА ЖИТТЯ

БЕРЕГИНЯ ВРЯТОВАНИХ СКАРБІВ

Прекрасним і ніжним словом назвали наші пращури жінку, яка стоїть біля витоків нового життя, плекає і зміцнює його, – «берегиня». А коли вона ще й вчителька, натхненна великим потягом до прекрасного, історії та рукотворних виробів наших предків – така тим більше берегиня. До таких і належить вчителька історії Михайлевицької школи, що на Дрогобиччині Любов Іванівна Коваль.

Ця тендітна, жвава і мудра жінка побачила світ 10 листопада 1966 року в мальовничому покутському селі Бортники Тлумацького району Івано-Франківської області у родині вчителів. Кажуть, коли талант подарований Богом, виплеканий материнською любов'ю, батьківською опікою, то він обов'язково даруватиме людям високе, прекрасне, потрібне. В цю істину вірили батьки Люби й виховували своїх дітей у любові та злагоді, засівали в їхні серця зерна добра, милосердя, вкладали в душі духовну красу, прищеплювали любов до всього рідного.

Мати – Параска Іванівна Карп'як – вчитель української мови і літератури, очолювала місцевий осередок «Просвіта» у с. Бортники, була берегинею рідних звичаїв, традицій і народної пісні. На жаль, вона покинула цей світ молодою, залишивши про себе добру пам'ять серед людей. Батько – Іван Михайлович Карп'як – вчитель історії, а зараз директор історико-краєзнавчого музею у с. Бортники. Від 2000 року музею присвоєне звання «народний», а в 2004 р. отримує звання «зразковий музей». У 2009 році у конкурсі громадських музеїв, який проводила Спілка краєзнавців України, музей посів друге місце у номінації «Історія рідного краю».

Справу батьків продовжують їхні діти. Те зерно, яке засівала родина у своїх нащадках, проросло. Люба стала вчителем історії як батько, а сестра Оксана – вчителем української мови і літератури, як мама, братові ж Богдану дороговказом стала мамина пісня, і він сьогодні – артист Національного академічного гуцульського ансамблю пісні і танцю. Люба також любить співати. Ще навчаючись у Бортниківській середній школі, часто виступала на сцені. Самостійно оволоділа грою на баяні. Разом із сестрою Оксаною вона була частим учасником виступів художньої самодіяльності на сільській, районній і обласній сценах. Проте професію вона обрала іншу. Фах історика здобула в Івано-Франківському педінституті. Від 1988 року працює вчителем історії. Разом із чоловіком Василем виховує двох дітей – Світлану і Назарія. З доброї батьківської руки Л. Коваль в 1994 році також почала створювати в Михайлевицькій школі історико-краєзнавчий музей, щоб зберегти надбання наших предків і виховувати молоде покоління в національному дусі. Звичайно, спочатку цьому передувала велика пошукова робота. До його створення були залучені учні школи, допомагали мешканці села.

У музеї знаходяться експонати не тільки з села Михайлевичі, а й із різних куточків України, а їх – понад тисячу. Це археологічні пам'ятки: кремінні знаряддя праці III тисячоліття до нашої ери, кам'яна сокира, якій понад 3,5 тисячі років, мідна сокира, старовинні фраґменти гончарних виробів та гончарні вироби княжої доби. Є тут татарська люлька часів татарських нападів, фраґмент папірусу, рукописна книга.

В музеї також є знаряддя праці XVIII–XX століть, одяг, вишивки, зразки дерев'яного та солом'яного взуття. Великий інтерес ідвідувачів викликає світлиця – хата під соломою, а в ній – піч, колиска, скриня, розділи нумізматики, боністики…

Крім того, Любов Іванівна Коваль написала історію села Михайлевичі від середини XV ст. і до наших днів. Під час дослідження вона відкрила багато невідомого або забутого, зокрема, з історії церкви. Вивчаючи Другу світову війну, були відкриті імена, які знав цілий світ, тільки не наші земляки. Це люди, які багато страждали, виборюючи волю України. Серед них – Микола Коваль, член осередку ОУН, який за свої вільнолюбні погляди і діяльність опинився в концентраційному таборі в Освенцімі (1942), зареєстрований у списку групи «Бандери». Разом із ним перебували два брати Степана Бандери – Олекса та Василь, які загинули від тортур. Загинув і Микола Коваль. Варта уваги й постать Любомира Ортинського – сина директора школи, члена ОУН. Брав участь у бою під Бродами, пройшов війну, полон. Після визволення продовжив свою роботу за межами України. У США він – редактор журналу «Вісті комбатанта», голова Управи Братства колишніх вояків І Української Дивізії, представник «Свободи» в ООН.

Чимало документів, переказів, леґенд розгубилося, проте Любов Коваль сподівається, що зібраний матеріал стане цінним надбанням не тільки михайлівчан, але й усіх, хто цікавиться рідним краєм.

Петро СОВ'ЯК,
заслужений вчитель України

ВАРТО ЗНАТИ

ДОКОРИ ШКОДЯТЬ ЗДОРОВ'Ю

Дослідники з Данії встановили, що постійне бурчання і докори жінки (або чоловіка) сприяють значному зменшенню тривалості життя партнера.

В опитуванні, присвяченому стану здоров'я і взаєминам з близькими, ініціаторами якого стали фахівці з Копенгагенського університету, взяли участь 4500 чоловіків і жінок.

Подвоює цей ризик ведення домашнього господарства чи виховання дітей. Як засвідчили результати дослідження, реґулярні сварки і суперечки з коханою людиною на 60 відсотків збільшують імовірність розвитку серйозних захворювань серцево-судинної системи, зокрема, стенокардії та інсульту. На думку лікарів, основною причиною почастішання випадків таких порушень є перманентний стрес, пов'язаний з постійними вимогами й докорами кого-небудь із членів сім'ї. Крім того, значну роль можуть відігравати й індивідуальні особливості характеру.

Згідно з даними, отриманими під час анкетування, ризик захворювань серця для тих людей, які змушені вислуховувати докори партнера, зростає. Така тенденція виявилася однаково актуальною для представників обох статей.

Отже, дорогі моєму серцю галичанки та галичани, хочете довше жити – не докоряйте через різні побутові дрібниці одне одному. Найкраща порада: замість бажання змінити партнера (що неможливо) – змінюйтеся самі. І тоді все буде, як у казці: жили вони довго і щасливо.

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ТЕАТР І ЧАС

ЗА ЛАШТУНКАМИ МИСТЕЦЬКИХ ЧАР

ДО ІСТОРІЇ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ 20-их років МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Дух, що єднав у неволі

…Українська національно-визвольна революція 1917–1921 рр. потерпіла поразку. Десятки тисяч свідомих українців – військовиків, учителів, лікарів, політичних і громадських діячів, митців, діячів науки, культури і письменства, – рятуючись від страшної людиновбивчої машинерії і звиродніння московсько-більшовицької орди, від нахабства, цинізму й терору «червоної аракчеївщини» (за виразом С. Єфремова), вимушено покидали рідну Наддніпрянську Україну. Тисячі наддніпрянців опинилися в численних таборах інтернованих на теренах Польщі й Чехословаччини.

У Польщі такі табори існували з 1920 по 1923 роки. А це: Тарнів (де осів уряд УНР на еміґрації), Вадовіце, Пикуличі, Петронів, Олександрів Куявський, Ланьцут, Стрілків, Каліш, Шепіорн та інші; у Чехословаччині – табори в Німецькім Яблонному, Ліберце…

Табір у Стрілкові, зокрема, «…був вибудуваний на рівному полі, де не було ні річки, ні дерев, так що влітку тут була неймовірна спека, а взимку – страшенні холоди з вітрами. Дощані бараки й землянки, в яких мешкали інтерновані, були обведені кількома рядами дротів і охрещені «барабанами смерті». Спочатку умови перебування в Стрілківському таборі давали деякі можливості й для культурно-просвітницької праці, але згодом – особливо в 1922 році – вони дуже погіршали, так що культурна праця тут занепала зовсім».

Але й у цих умовах дух боротьби живив громадські й національно-патріотичні почуття українського громадянства. В таборах українці засновували культурно-просвітні установи – народні університети, таборові гімназії, школи грамоти, виходили часописи, працювали драматичні товариства, мистецькі гуртки. У таборі інтернованих наддніпрянців у м. Стрілково на Познанщині діяв, наприклад, драматичний театр і театр мініатюр, де мистецьким керівником був знаменитий актор і режисер Амвросій Маруненко-Недоля. Тут же з 1920 р. діяв хор під орудою дириґента, сотника Армії УНР Дмитра Котка із Запоріжжя у складі 16 жінок і 37 чоловіків. У 1921 р. хор концертував у містах Ґнєзно, Вжесня, Пизри, Заґурів, Слупці, Стрілків. У Тарнові – осідку уряду УНР в еміґрації – у 1921 р. діяв український театр, у складі трупи якого перебували відомі актори й режисери Микола Орел-Степняк, Ганна Борисоглібська і її молодша донька Олена Голіцинська, Леся Кривицька…

Значна частина «збігців з Великої України» (як тоді говорили) з початку 20-их років знайшла притулок у Галицькій Україні, окупованій Польщею. Тут вони розвинули згодом досить значну національно-культурну працю, вбачаючи в ній одну із форм української визвольної боротьби в умовах польського окупаційного режиму. А серед них і такі талановиті діячі театрального мистецтва, як Микола Садовський, Ганна Совачова, Олександр Загаров, Олена Бенцалева (з Проскурова), Микола Орел-Степняк та багато інших. Своїм талантом і мистецьким досвідом вони органічно влилися в українську національно-культурну боротьбу, яку розгорнули галицько-українські патріотичні сили після поразки Української революції, щоб в умовах чужинецької окупації, засобами театрального мистецтва подолати духовні потрясіння народу, побороти народну недугу: зневіру і брак почуття своєї сили і власної національної гідності, готувати його до нових змагань за волю і державність України.

ВСУПЕРЕЧ ШОВІНІСТАМ

Вже з початку 1921 року в Галичині, всупереч шовіністичним потугам польської окупаційної влади, зродилося кілька українських театральних колективів, серед яких швидко здобули популярність: Український незалежний театр товариства «Українська Бесіда» у Львові; Український театр під орудою талановитого актора, режисера, співака, театрального діяча Василя Коссака, який діяв у Чорткові й Коломиї (1918–1922); у травні 1921 р. в Бережанах гастролював театр Йосипа Стадника з виставами «Сатана» Гордіна, «Ясні зорі» Грінченка, «Запорожець за Дунаєм» Гулака-Артемовського.

Володимир МОРОЗЮК

(Далі буде)